

Pokyny ke zpracování závěrečné práce Doplňujícího pedagogického studia

Pokyny k obsahovému zaměření závěrečné práce:

Vytvoření autorsky původní práce je jedním ze způsobů, jak podnítit u studentů Doplňujícího pedagogického studia (dále jen DPS) zájem o studium rozšiřující literatury z oblasti psychologie a pedagogiky, a především jak ověřit úroveň jejich osvojení nabytých vědomostí.

Studenti budou v rámci předmětu *Seminář k závěrečné práci* seznámeni s různými typy závěrečných prací (dále jen ZP), budou moci nahlédnout do archivu ZP a v závěru tohoto semináře budou vyzváni k tomu, aby si zvolili téma a konzultanta své ZP. Až poté, co tomu učiní, bude jim zapsán zápočet za absolvování tohoto předmětu.

V zásadě jsou možné dva typy zaměření ZP: 1) výzkumné (z oblasti psychologie či pedagogiky) nebo 2) didakticko-metodické (z oblasti pedagogiky).

- 1) Výzkumná ZP je rozdělena na část teoretickou a empirickou. V úvodu autor určí výzkumný problém a cíl, v kapitolách teoretické části předloží poznatky z nastudované literatury, které se výzkumným problémem zabývají. V empirické části pak následují informace o výzkumném souboru, použitých metodách výzkumu a vlastní výsledky výzkumu spolu s interpretací. V závěru komentuje pozitiva a negativa použitého postupu, nejdůležitější zjištěné výsledky.
- 2) Metodicky zaměřená ZP může sloužit k vytvoření nových studijních opor učitelům nebo sloužit k vytvoření metodiky výuky nového předmětu či k inovaci výuky stávajícího předmětu. Členění kapitol je zde oproti výzkumné ZP jiné: v Úvodu autor specifikuje důvod, pro nějž se rozhodl zpracovávat novou metodiku výuky předmětu (např. malá provázanost dosavadního učiva s praxí, snaha oživit teoretickou výuku, využít didakticky vhodnějších metod k výuce předmětu apod.). V první kapitole seznámí se stávající podobou výuky předmětu. V druhé kapitole určí, co předepisuje Rámcový vzdělávací plán vzhledem k tematickému obsahu výuky a dále kolika hodinami je výuka dotována, jaké pomůcky má vyučující k dispozici ad. Ve třetí kapitole seznámí autor se svou podobou zaměření předmětu, tj. tematicky plán výuky, typ inovovaných metod, využívání interaktivních pomůcek apod. Ve čtvrté kapitole autor uvede čtyři příklady příprav na hodinu, v nichž ukazuje s jakými inovovanými vyučovacími pomůckami a kterými alternativními vyučovacími metodami bude pracovat. V závěru bude uvedeno, zda se mu podařilo cíl splnit, případně pokud se pokusil o ověření v praxi, tak s jakým úspěchem.

Obdobnou strukturu nese zpracování studijní opory k výuce určitého předmětu. V úvodu určí autor důvod, pro který oporu zpracovává (např. chybějící studijní text, nevyhovující stávající studijní opora). V první kapitole pak představí předmět, k němuž se opora zpracovává, včetně cílové skupiny. V druhé kapitole uvede tematický plán výuky. Ve třetí kapitole představí autor při menším rozsahu celou studijní oporu nebo při větším rozsahu alespoň její čtyři kapitoly. V závěru zhodnotí způsob, jak se mu daný záměr vydařil.

Postup zpracování závěrečné práce:

1. Student si zvolí zaměření ZP (výzkumné z oblasti psychologie/pedagogiky nebo didakticko-metodické z oblasti pedagogiky).
2. Domluví si konzultanta své ZP (může být kterýkoli z přednášejících DPS nebo může být konzultant externí).
3. Uvede téma a konzultanta ZP na zadání ZP, které odevzdá paní Purové v předepsaném termínu.
4. Provede literární rešerši – vyhledává knihy, články ze zvolené oblasti zájmu, případně statistiky či údaje o školách (RVP, ŠVP) ad., které použije do své ZP.
5. Vypracuje osnovu ZP, případně představí plán výzkumu, jež mu musí schválit konzultant ZP.
6. Provádí výzkum, případně zpracovává metodiku výuky/studijní oporu.
7. Sepisuje veškeré části práce (teoretickou + výzkumnou/metodickou) dohromady, upravuje je formálně (citace, formát řádkování, vel. písma, gramatika textu ad.).
8. Práci zasílá ke schválení svému konzultantovi. Až po jeho schválení ji tiskne a následně odevzdává v termínu paní Purové.
9. Práce je recenzována odborným posuzovatelem, nejčastěji některým z lektorů DPS, případně externím recenzentem, který vyhotoví na tuto práci odborný posudek, jehož částí je i návrh známky za ZP.
10. Posudek je zaslán autorovi práce, který má min. týdenní lhůtu na vytvoření argumentů pro obhajobu práce před komisí u Státní závěrečné zkoušky.
11. Po úspěšném složení Státní závěrečné zkoušky je autorovi přiděleno osvědčení o učitelské způsobilosti pro výuku předmětů jeho technické specializace na SŠ a je mu vrácen výtisk ZP v kroužkové vazbě.

Kritéria hodnocení ZP DPS:

Závěrečné práce jsou hodnoceny ze dvou základních hledisek: 1) úroveň obsahového zpracování řešeného tématu (didaktický či výzkumný přínos pro teorii i praxi, originalita myšlenek, originalita zpracování) a 2) úroveň formálního zpracování (dodržení předepsaného minimálního rozsahu, dodržení gramatických pravidel a formálních náležitostí zpracování ZP, celková úprava ZP). Nedostatečnost alespoň v jedné z uvedených oblastí může vést k zamítnutí práce pro postup ke Státní závěrečné zkoušce.

Pokyny k formální úpravě závěrečné práce:

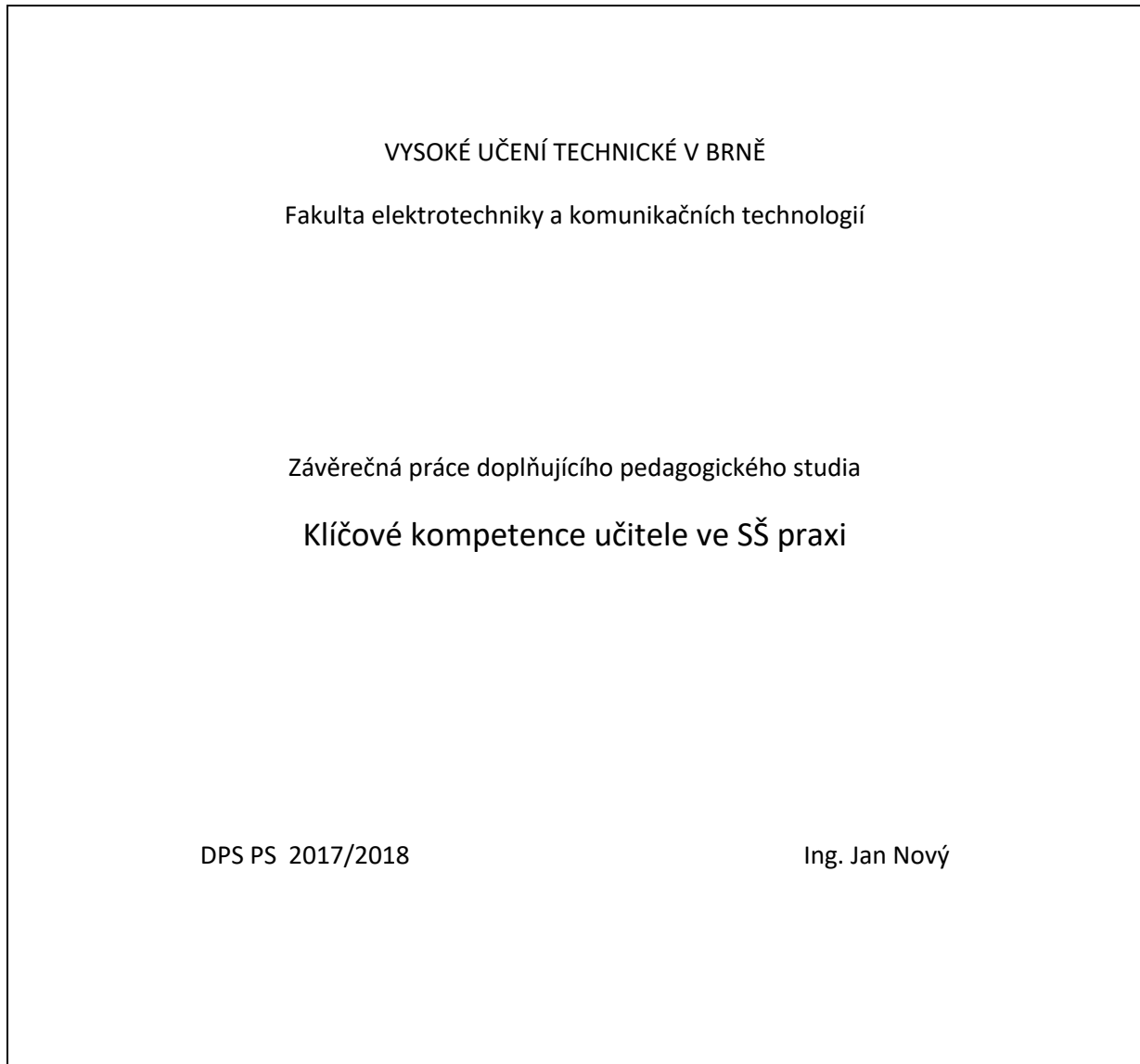
Závěrečná práce musí být napsána zásadně na počítači v některém z textových editorů (např. MSWORD, Latex apod.). Vytisknuta by měla být v dobré kvalitě ve formátu A4 vždy po jedné stránce. Rozsah práce je pro absolventy SŠ a VŠ odlišný. Absolventi SŠ musí odevzdat práci v rozsahu min. 20-30 stran textu, absolventi VŠ odevzdají práci v min. rozsahu 30-40 stran. Do celkového rozsahu práce se nezapočítávají přílohy a literatura. Rovněž velikost obrázku na listu nesmí překročit polovinu stránky. Studenti odevzdají v termínu určeném garantem studia dva výtisky práce (jeden v tvrdých deskách, který se archivuje, a druhý v měkké kroužkové vazbě, který se po skončení studia po obhajobě práce vrací autorovi práce). Práce se taktéž odevzdává v elektronické podobě. Všechny tři kopie student odevzdává asistentce Doplňujícího pedagogického studia paní Purové v předepsaném termínu fyzicky v kabinetě DPS na UJAZ – 3. patro (Technická 10, 61600 Brno) a elektronicky na emailové adrese: purova@feec.vutbr.cz.

Vzhled stránky respektuje volné okraje ve vzdálenosti zleva 30 mm, zprava 20 mm, od horního okraje 40 mm. Předepsané řádkování je 1,5, velikost písma 12b, typ písma: jakékoliv patkové písmo (např. Times New Roman). Stránky musí být očíslovány, standardně dole uprostřed.

Další náležitosti zpracování závěrečné práce se řídí normami: *ČSN 01 6910 (97/98) – O úpravě písemností psaných strojem nebo zpracovaných textovými editory*, *ČSN 01 0197 (ČSN ISO 690)(96/12) – Dokumentace, bibliografické citace a ČSN 88 0220 – Úprava rukopisů pro sazbu*.

Struktura závěrečné práce:

1. Úprava desek

Obr. 1 – ukázka desek ZP

2. Úvodní strany

K úvodním stranám, které se nečíslují, patří:

- **Titulní list** (příklad viz obr. 2) se jménem zadávající instituce, názvem práce, datem zpracování, jménem autora a vedoucího práce, označením, že se jedná o ZP.

<p style="text-align: center;">VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ</p> <p style="text-align: center;">Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií</p> <p style="text-align: center;">Závěrečná práce doplňujícího pedagogického studia</p> <p style="text-align: center;">Klíčové kompetence učitele ve SŠ praxi</p> <table><tr><td style="text-align: center;">Brno, září 2018</td><td style="text-align: center;">Vypracoval: Ing. Jan Nový</td></tr><tr><td></td><td style="text-align: center;">Vedoucí práce: Mgr. Petra Filová</td></tr></table>	Brno, září 2018	Vypracoval: Ing. Jan Nový		Vedoucí práce: Mgr. Petra Filová
Brno, září 2018	Vypracoval: Ing. Jan Nový			
	Vedoucí práce: Mgr. Petra Filová			

Obr. 2 – ukázka titulního listu ZP

- **Návrh tématu ZP** – do vazby s deskami originál, do kroužkové vazby kopie zadání ZP
- **Prohlášení** - je na třetím listu ZP, text je uveden v pravé dolní části listu a je vlastnoručně podepsán, jeho znění je: „ *Prohlašuji, že jsem práci vypracoval/ a samostatně a že jsem všechny použité informační zdroje uvedl/a v seznamu literatury.*“

- **Poděkování** – není povinné, zařazuje se na čtvrtý list ZP a je poděkováním vedoucímu práce za odborné vedení práce, text je uveden opět v pravé dolní části listu.
- **Obsah** – začíná na samostatném listu a představuje seznam kapitol a podkapitol práce, vždy s určením čísla stránky, na niž daná kapitola začíná.

3. Vlastní text

Ve výzkumně zaměřené práci se text člení na tyto základní části: Úvod, Teoretická část, Empirická část, Závěr, Literatura, Přílohy.

Metodicky zaměřená práce se člení na základní části: Úvod, Teoretická část (kapitola o stávající úrovni výuky, kapitola o inovovaných změnách ve výuce), Praktická část (kapitola s ukázkami příprav na hodinu, kapitola s novým studijním textem), Závěr, Literatura, Přílohy.

Úvod slouží k obecnému seznámení čtenáře se studovaným tématem, je příležitostí pro autora uvést, proč si danou tematiku zvolil a proč je důležité se jí zabývat, taktéž jaký je v dané práci jeho konkrétní záměr či cíl.

Jednotlivé kapitoly **teoretické části** představují souhrn dosavadních odborných informací o tématu. Jsou předkládány v logicky uspořádané podobě po sobě jdoucích kapitol. Autor musí veškeré získané informace citovat. Autor by měl používat kompetentní literární, odborné knižní či časopisecké publikace či ověřené internetové zdroje.

Empirická část při výzkumně zaměřené ZP musí obsahovat podkapitoly: cíl výzkumu, popis výzkumného souboru, popis použitých metod výzkumu, statistického zpracování, výsledky výzkumu (zde je vhodné použít tabulek a grafů, které jsou pečlivě popsány) a interpretaci výsledků. Empirická část může být zpracována též formou tzv. kazuistické studie, kde autor podrobně popisuje určitý fenomén na příběhu konkrétního člověka (např. v teoretické části rozebírá autor problematiku dětí se SPU a v části empirické uvede případovou studii dítěte s SPU, postup jeho vzdělávání).

Praktická část v metodicky zaměřené ZP obsahuje kapitoly s novým inovovaným obsahem výuky nebo se studijní oporou.

Závěr je souhrn teoretické i výzkumné či praktické části, může se v něm nacházet doporučení k provádění dalšího výzkumu, zahrnuje zkušenost autora s provedeným výzkumem či výzvu pro čtenáře, jak s uvedeným obsahem ZP nakládat.

Literatura představuje seznam použitých publikací, nutností je uvést minimálně 10 zdrojů, z nichž autor čerpal poznatky. Jednotlivé zdroje se uvádějí v abecedně uspořádaném pořadí, které je očíslováno.

Přílohy jsou určeny pro potřeby autora, poskytují prostor pro jakoukoli dokumentaci, která přesahuje rozsahem či grafickým ztvárněním povinný rozsah práce. Je zde prostor pro tabulky, grafy, obrázky, rozšiřující text, ukázky použitých metod, ukázky rukopisů apod.

4. Postup citování odborných literárních zdrojů

Autor ve své teoretické části vždy uvádí jméno autora myšlenky a rok vydání publikace, v níž je daná věta či odstavec uveden. Může použít tzv. *přímou citaci* (do ZP použije doslovné znění věty a musí tedy uvést i číslo stránky, na níž se myšlenka v publikaci nachází a větu dát do uvozovek). Např.:

„Svou strukturou je terapeutická dvojná vazba zrcadlovým obrazem dvojně vazby patologické“ (Watzlawick, 1999, str. 21).

Nebo může použít tzv. *nepřímou citaci* (kdy použitou větu upraví, smysl věty použije dle své potřeby, pročť pak nemusí uvádět ani uvozovky, ani číslo stránky citované publikace). Např.:

Výskyt terapeutické dvojně vazby zrcadlovým obrazem, již Watzlawick (1999) přirovnává ke dvojně vazbě patologické, je nejčastějším příkladem narcistického zpracování dialogického obsahu komunikace.

Jakýkoli odkaz na citovaný zdroj v textu se musí taktéž objevit seznamu literatury na konci ZP. Ten je uveden v abecedním pořádku a je očíslován. Knihy, časopisy a internetové zdroje se citují následujícím způsobem:

Knihy: Watzlawick, P.: Pragmatika lidské komunikace. Praha: Portál, 1999.

Časopisy: Novák, A.: Jak učit technické obory? Učitelství noviny, 106, 23, 2003, str. 16-19.

Internetové odkazy: Novák, M.: Interaktivní výuka přes internet. Staženo ze stránky: <http://www.cuni.cz/pedagogika/interactiveducation>, dne 29. 4. 2006

Tento způsob citování je nutné pevně dodržet. Pokud ZP nebude obsahovat odkazy na použité informační zdroje, případně nebudou-li zdroje ocitovány výše uvedeným způsobem, nebude ZP postoupena ke Státní závěrečné zkoušce.